

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

SCB

Yttrande över SCB:s förslag till ändrade föreskrifter om företags skyldighet att lämna uppgifter till statistik om industrins varuproduktion

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen ingår förslag till ändring av Statistiska centralbyråns föreskrifter (2021:33) om företags skyldighet att lämna uppgifter till statistik om industrins varuproduktion.

Föreskrifterna innehåller kompletterande bestämmelser till EU-kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1998 av den 20 september 2022 om ändring av bilaga 1 till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan. De uppgifter som ska lämnas framgår av blankett med beteckningen Industrins varuproduktion (bilaga).

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att syftet med undersökningen Industrins varuproduktion (IVP) är att förse olika användare med detaljerad information om den mängd varor och industriella tjänster som tillverkats och utförts i Sverige under ett år. Den huvudsakliga användningen är som underlag för nationalräkenskapernas beräkning av BNP på årsbasis samt leverans av uppgifter till Eurostat.

Den Kombinerade Nomenklaturen (KN) är tullunionens tulltaxe- och statistiknomenklatur medan Prodcom är den nomenklatur som ska användas inom EU för att rapportera vilka varor och industriella tjänster som tillverkats och utförts.

Det anges att bestämmelser i den nu gällande föreskriften för Industrins varuproduktion, Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2021:33) om företags skyldigheter att lämna uppgifter till statistik om industrins varuproduktion ska fortsätta gälla men att det behövs ändringsföreskrift av flera skäl. 1 § i den nya ändringsföreskriften får en ny lydelse som hänvisar till den aktuella genomförandeförordningen från EU-kommissionen. Denna genomförandeförordning avser den Kombinerade nomenklaturen (KN) som IVP:s varulista baseras på. Den undersökningsspecifika varulistan, som det hänvisas till i föreskrifterna måste uppdateras. Denna uppdatering behövs för att de nomenklaturer, KN och Prodcom,

som ligger till grund för varulistan har förändrats. Vissa år behöver varulistan även ändras till följd av att varunummer för industriella tjänster läggs till. Det anges inte vara aktuellt denna gång.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av bakgrund och syfte med förslaget. Denna är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i konsekvensutredningen att uppgifter om vilka varor och industriella tjänster som ett företag tillverkar eller utför, till vilket värde och vilken kvantitet inte finns att tillgå i något administrativt register. Det enda sättet anges vara att samla in uppgifterna direkt från företagen.

Om en reglering inte kommer till stånd anges det saknas stöd för SCB i arbetet med att samla in uppgifter. Detta leder enligt förslagsställaren i sin tur till att rapportering som görs till Eurostat, enligt de skyldigheter som Sverige har, kommer att bli bristfällig. Även möjligheterna att tillgodose nationalräkenskapernas och andra användares behov av aktuell detaljerad statistik över de varor som tillverkats skulle enligt förslagsställaren minska.

Regelrådet gör följande bedömning. Det kan finnas en betydande variation mellan hur stort antal relevanta alternativa lösningar som finns i olika ärenden. I detta fall handlar förslaget om ett förhållandevis snävt avgränsat syfte, som rimligen inte kan uppnås på ett stort antal olika sätt. Ett alternativ som ibland skulle kunna vara relevant är att göra uppgiftsinlämning frivillig. I ett ärende som kännetecknas av att Sverige som medlemsstat måste lämna vissa uppgifter framstår det för Regelrådet som troligt att ett sådant alternativ skulle bli svårt att tillämpa och det kan därför anses förståeligt att ingen beskrivning av detta ges. Det finns information om varför alternativet att hämta uppgifter från administrativa register inte går att tillämpa. Alternativa lösningar kan anses tillräckligt tydligt redovisade. Det finns också tillräcklig information om effekter av om ingen reglering skulle komma till stånd.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i konsekvensutredningen att i de fall ett eller flera varunummer har blivit ett nytt nummer eller ett eller flera varunummer har blivit flera nya nummer är det förändringar till följd av EU-rätten. Förändringarna beror på ändringar i KN eller Prodcom. För att IVP ska kunna leverera uppgifter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik, i dess ursprungliga lydelse, måste varulistan vara uppdaterad med ändringarna i KN och Prodcom.

Vidare anges att nya varunummer som skapas för industriella tjänster är något som görs enbart för att tillgodose nationella behov. Dessa nya varunummer har helt nationellt ursprung och ligger utanför EU-rätten. Inga nya varunummer behöver i detta fall läggas till på grund av nationella behov.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår att samtliga ändringar som görs i föreskrifterna följer av ändringar i EU-rättsakter och det framgår vilken rättsakt det gäller. Vidare framgår det att nationellt motiverade ändringar inte ingår denna gång. Informationen är tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att ändringsföreskriften behöver träda ikraft senast den 23 januari 2024 för att kunna användas vid insamling av Industrins varuproduktion 2023. Företag som berörs av varunummerändringen får information i samband med att de ska rapportera in uppgifter för ny årgång. Inga ytterligare informationsinsatser till företag anges behövas.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår vilka överväganden som har gjorts vid valet av tidpunkt för ikraftträdande. Det finns också en beskrivning av det bedömda behovet av informationsinsatser.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i konsekvensutredningen att de flesta företagen som ingår i IVP berörs, men i olika grad. I IVP anges det undersökas företag enligt följande. Företag inom branscherna utvinning av mineral samt tillverkning (SNI-kod 05-33), samt återvinning av källsorterat material (SNI-kod 38.320), anges ingå, beträffande företag med 20 eller fler anställda och beträffande företag med en omsättning föregående år, enligt momsuppgifter, på minst 75 miljoner kronor, oavsett antal anställda.

Företag med 10 eller fler anställda anges beröras om de ingår i branscherna annan utvinning av mineral (SNI-kod 08), tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter (SNI-kod 20.150), tillverkning av cement, kalk och gips (SNI-kod 23.5), tillverkning av varor av betong, cement och gips (SNI-kod 23.6), huggning, formning och slutlig bearbetning av sten (SNI-kod 23.7), tillverkning av slipmedel och övriga icke-metalliska mineraliska produkter (SNI-kod 23.9).

Slutligen anges arbetsställen, med 20 eller fler anställda ingå, inom branscherna utvinning av mineral samt tillverkning där företagets huvudsakliga verksamhet är inom annan bransch (SNI-kod 05-33).

I avsnitt om aktörer som berörs av förändringen finns ingen uppgift om berörda företags antal. I tabell som anges visa uppgiftslämnarens kostnader anges emellertid att totalt 33 uppgiftslämnare kommer att beröras.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av berörda företag utifrån bransch som är tydlig. En storleksmässig beskrivning av berörda företag finns också, som tydligt visar att flera kriterier för storlek tillämpas och vilka. Beskrivningen av antal berörda företag hade blivit tydligare om det utöver uppgifter i tabellen i kostnadspåverkan också hade tagits upp i den samlade beskrivningen av berörda företag. Vidare är det så att i beskrivningen av kostnadsmissiga och andra konsekvenser anger förslagsställaren att de flesta företag som undersöks i IVP är med löpande i undersökningen. Denna information, i

kombination med att det anges vara förhållandevis många branscher som berörs kan vara förenlig med att det är lite drygt 30 uppgiftslämnare som berörs av den just nu aktuella förändringen men det hade kunnat förklaras tydligare hur olika uppgifter om berörda företag (sådana företag som i princip berörs av undersökningen respektive sådana som påverkas av just den aktuella ändringen) hänger samman. Eftersom det ändå är förhållandevis tydligt angett hur många uppgiftslämnare som påverkas av de föreslagna ändringarna kan beskrivningen anses tillräcklig även om den hade kunnat förtydligas.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

De flesta företag som undersöks i IVP är med löpande i undersökningen. De uppgifter företaget lämnat föregående år (varunummer och värden) finns med på den nya blanketten när företaget ska lämna uppgifter för en ny årgång. Företag vars varunummer berörs av en förändring får information i samband med att nya uppgifter ska lämnas till undersökningen. Informationen består av de nya varunummer som tillkommit istället för det varunummer företaget tidigare rapporterat produktion på samt förklarande text till dessa varunummer. Kostnaden för företag ligger i arbetet med att bestämma vilket eller vilka av de nya numren som avser deras produktion. Den ökade kostnaden anges vara av engångskaraktär.

Olika varunummerändringar anges ge upphov till olika stora arbetsinsatser för uppgiftslämnare. Förslagsställaren har skilt på tre typer av varunummerförändring vilka beskrivs nedan.

När ett eller flera varunummer blivit ett nytt nummer får företaget information om det nya varunumret på den nya blanketten tillsammans med de lämnade värdena för förra årgången. Denna typ av förändring bedömer förslagsställaren som likvärdig med att ingen förändring av varunummer har skett och leder enligt förslagsställaren inte till någon ökad kostnad för företagen.

När varunummer har delats upp i flera nya nummer får företaget information om samtliga nya varunummer på blanketten för den nya årgången. Denna förändring av varunummer anges ge upphov till en ökad administrativ kostnad för företagen. Kostnaden består i att bestämma vilket eller vilka av de nya varunumren som ska användas vid rapporteringen samt även rapportera värde och i förekommande fall kvantitet. På blanketten anges det finnas en frivillig fråga om tidsåtgång för att besvara hela blanketten. Enligt svaren på denna fråga tar det i genomsnitt 82 minuter att besvara blanketten. Utifrån denna uppgift uppskattar förslagsställaren att arbetet med att bestämma nytt varunummer tar 15 minuter.

I rapporteringen till nationalräkenskaperna ska samtliga industriella tjänster ingå. KN innehåller inga varunummer för industriella tjänster. Prodcod innehåller varunummer för enbart vissa av de industriella tjänsterna. Detta gör att SCB själva skapar varunummer för industriella tjänster när behov uppstår. Det är när en uppgiftslämnare kontaktar SCB för att de inte hittar ett lämpligt varunummer att rapportera sin industriella tjänst på som det kan bli aktuellt att skapa ett nytt varunummer. Eftersom detta görs i samråd med uppgiftslämnaren bedömer förslagsställaren att det inte ger upphov till en ökad kostnad för företaget. Dessa nya varunummer har helt nationellt ursprung och ligger utanför EU-rätten. Inga nya varunummer behöver läggas till på grund av nationella behov.

Totalt har 28 varunummer ändrats. På dessa varunummer har 33 företag rapporterat produktion. Den typ av varunummerändring som förslagsställaren bedömt ger en ökad kostnad för uppgiftslämnaren gäller 11 uppgiftslämnare. Då vi uppskattat den ökade arbetstiden till 15 minuter för dessa med en timkostnad på 965 kr beräknas den totala ökade arbetskostnaden till följd av regleringen till 2 651 kr.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår i viss mån hur förslagsställaren har resonerat när det gäller tidsåtgången. Annorlunda uttryckt uppskattas förändringen medföra en ökad arbetstid som motsvarar en dryg femtedel av vad det som genomsnitt tar att fylla i hela enkäten. Ökad transparens skulle vara önskvärd när det gäller hur förslagsställaren resonerat vid uppskattningen att förändringen ger just denna effekt. Det hade också varit önskvärt om det framgick om de uppskattade femton minuterna avser enbart ifyllande av formulär eller också inkluderar eventuell inhämtning av uppgifter. Såvitt Regelrådet kan förstå finns det ett antal möjliga osäkerheter med skattningen. Det är värdefullt att resonemanget utgår från en skattning som berörda företag själva har gjort av tidsåtgången men det är inte helt klart om de företag som svarar på en sådan frivillig fråga är representativa för gruppen som helhet. Det skulle kunna vara fallet att en uppgiftslämnare som anser sig ha tid för att svara på en frivillig fråga har större utrymme generellt att lämna uppgifter än en som inte tar sig denna tid. Regelrådet har förståelse för att det kan vara svårt eller till och med omöjligt att undvika sådana osäkerheter men när resonemanget bygger just på uppskattningar kan det ge ett missvisande exakt intryck att ange belopp med fyra värdesiffrors noggrannhet, som görs i redovisningen. Det hade mot den bakgrunden kunnat finnas fördelar med att i stället använda avrundade belopp, eller intervall. Samtidigt noterar Regelrådet att det ändå finns en möjlighet att följa förslagsställarens resonemang delvis och det finns en bedömd totalkostnad vilket bidrar till att beskrivningen av tidsåtgång och kostnadspåverkan kan anses tillräcklig även om förtydliganden hade haft ett värde. Därvid beaktar Regelrådet också att förändringarna framstår som ganska begränsade.

Det finns också en fråga om hur förslaget kan påverka verksamheten hos företaget. Under förutsättning att den bedömning som gjorts av påverkan på tidsåtgång och kostnader är riktig, är det möjligt att verksamhetspåverkan skulle bli begränsad. Eftersom det ändå kan vara så att det i ett mindre företag blir en person som har en nära koppling till produktionen, kanske någon som deltar i produktionen, som kommer att beröras mest av undersökningen så är det också möjligt att även en mindre påverkan kan ge betydelse för företagets verksamhet. Det framstår visserligen, såvitt Regelrådet kan förstå, som mindre troligt att det skulle bli effekter som innebär krav på att lägga ner eller byta inriktning för verksamhet men mindre störningar är fullt möjliga och kanske i en del fall troliga. Av dessa skäl så hade det behövts ett utvecklat resonemang om möjlig påverkan på företagets verksamhet och det är en brist att ett sådant inte finns.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagets tidsåtgång och kostnader godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagets verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att SCB bedömer att regleringen inte har någon effekt av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Regelrådet gör följande bedömning. Under förutsättning att den bedömning som gjorts av påverkan på tidsåtgång och kostnader är riktig, kan det också vara riktigt att det inte blir någon väsentlig effekt på konkurrensförhållanden. Som Regelrådet har angett ovan framstår det som möjligt att det kan finnas osäkerheter förknippade med hur representativa svaren från de som svarat på frivilliga frågor om tidsåtgång är för företagen generellt. Det är inte heller klart hur stora företagen som kommer att behöva lämna uppgifter kommer att vara – utöver att de uppfyller de generella kriterierna för att ingå i undersökningen - eller vilka förutsättningar de har i övrigt. Av dessa skäl hade det varit önskvärt med ett resonemang – som kunde vara kortfattat – som förklarade skälen för bedömningen. Eftersom det likväl finns en bedömning och den kan vara riktig är även befintlig beskrivning tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Som redan nämnts ovan anges det att regleringen inte bedöms ge någon effekt av betydelse för företagens villkor i övrigt.

Regelrådet gör bedömningen att det finns en beskrivning.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att de flesta företag som undersöks i IVP är med löpande i undersökningen. Företag vars varunummer berörs av en förändring får information i samband med att nya uppgifter ska lämnas till undersökningen. Informationen består av de nya varunummer som tillkommit i stället för det varunummer företaget tidigare rapporterat produktion på samt förklarande text till dessa varunummer. Kostnaden för företag ligger i arbetet med att bestämma vilket eller vilka av de nya numren som avser deras produktion. SCB bedömer att det som påverkar företagets kostnad är hur väl den person som besvarar blanketten på företaget känner till de varor som företaget producerar. I mindre företag är det vanligare att personen som besvarar blanketten arbetar nära produktionen. De har därmed mer detaljerad kännedom om de producerade varorna och har därför enklare att veta vilket eller vilka av de nya numren som avser deras produktion. I större företag är det ofta personal på en ekonomiavdelning som besvarar blanketter. Dessa är i regel längre bort från produktionen. Små företag bedöms ha samma möjlighet som stora företag, eller bättre, i detta avseende. Ingen särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av de överväganden som förslagsställaren har gjort. Regelrådet har visserligen uppfattningen att det också kan vara så att det mindre företagets produktion påverkas mer av om människor som är nära denna, eller till och med deltar i den, behöver lägga tid på att besvara frågor. Detta skulle kunna innebära att förslagsställarens resonemang är något förenklat. Samtidigt är det otvivelaktigt så att det framgår vilken bedömning förslagsställaren har gjort om behov av särskild hänsyn och vilka skäl som förslagsställaren ser för detta. Denna beskrivning är, i sig, tydlig. Att resonemanget är förenklat måste inte heller innebära att det med säkerhet är felaktigt. Av dessa skäl kan beskrivningen anses tillräcklig även om det, som nyss nämnts, finns aspekter som enligt Regelrådets uppfattning hade kunnat belysas tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag godtagbar.

Sammantagen bedömning

Förslaget innebär att några varunummer som ingår i en befintlig statistisk undersökning om varuproduktion inom EU:s medlemsstater ändras.

Regelrådet finner att redovisningen håller tillräcklig kvalitet när det gäller bakgrund och syfte med förslaget, alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd. Även när det gäller förslagets överensstämmelse med EU-rätten, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är redovisningen tillräckligt tydlig. Beskrivningen av berörda företag, påverkan på företagets kostnader och tidsåtgång, och påverkan på konkurrensförhållanden, påverkan i andra avseenden och särskild hänsyn till små företag är tillräcklig även om det i flera fall hade varit önskvärt med förtydliganden. När det gäller redovisningen av påverkan på verksamheten för berörda företag anser Regelrådet att det kunde och borde ha funnits ett resonemang om en sådan påverkan kan bli aktuell och vilka effekterna skulle kunna bli. Även om kostnadspåverkan skulle vara begränsad skulle störningar av viss betydelse kunna förekomma i företags verksamhet. Att detta inte har blivit belyst är emellertid inte av sådan betydelse att det blir avgörande för helhetsbedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 november 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, Helena Fond, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Per Högström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Per Högström
Föredragande